

SAMENVATTING: COACHING VS. COUNSELING

Prijswinnaar voor het aspect voor het aspect 'goed verzorgd en zorgvuldig onderzoek naar theoretische aspecten van coaching' is geworden **Frans van der Gouw**, zij heeft een Masterthesis geschreven in het kader van zijn opleiding Master of Coaching Science aan de Alba University. De titel van zijn winnende thesis is: "Coaching vs. Counseling". Hieronder volgt de samenvatting van deze thesis.,

Coaching vs. Counseling

Een vergelijking van Essentiële Kenmerken.

Verschillende begeleidingsvormen

Op de markt van de professionele begeleiding wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende begeleidingsvormen (Coenen, 2003). Voorbeelden hiervan zijn o.a. coaching, training, mentoring, consultancy (Coenen, 2003) maar ook therapie en counseling (Coenen, 2003; Egan, 2004; Gladding, 2009). Twee van de begeleidingsvormen die heel dicht bij elkaar liggen zijn coaching en counseling. Uit de vakliteratuur blijkt dat coaching en counseling ten aanzien van methoden en technieken niet veel van elkaar verschillen (Palmer, 2007). Ook de onderliggende psychologische tradities waarop deze begeleidingsvormen zich beroepen verschillen niet of nauwelijks (Palmer, 2007).

Beroepsorganisaties als de NOBCO differentiëren coaching aan de hand van het type begeleiding (Engel e.a., 2009). Voor counseling geldt in Nederland vooralsnog geen eenduidige typering. In de literatuur wordt counseling vooral gecontrasteerd met psychotherapie (Gladding, 2009; de Bruin, 1999; McLeod, 2003). Dit neemt niet weg dat de concepten van coaching en counseling binnen de professionele begeleiding van mensen vaak inwisselbaar worden gebruikt (Palmer, 2007; O'Connor, 2007). Dit veroorzaakt een conceptuele verwarring.

Bovenstaande overeenkomsten en verschillen rechtvaardigen de vraag naar meer duidelijkheid t.a.v. de essentiële kenmerken van deze twee begeleidingsvormen.

Theorie en praktijk

De thesis is geschreven vanuit een persoonlijk professionele interesse in de essentiële kenmerken van coaching en counseling om aan te tonen wat de verschillen en overeenkomsten zijn. Dit om meer duidelijkheid te creëren in de terminologie en de betekenis van de twee begeleidingstradities. Door meer duidelijkheid in de essentiële kenmerken van coaching en counseling kunnen coaches, counselors en klanten zich beter oriënteren op de manier waarop zij een relatie aangaan met de verschillende tradities. Het onderzoek geeft een beeld van 'wat is', een momentopname in het hier en nu zonder specifieke verdieping in 'wat was' en/of 'wat gaat zijn'. In het kader van 'wat zou kunnen zijn' worden aanbevelingen gedaan. Het betreft een realistisch beeld van de literatuur en een toetsing daarvan in de praktijkbeleving zonder ideologieën.

4 coördinaten als basis

De thesis reflecteert een wetenschappelijk spanningsveld tussen theorie en praktijk met betrekking tot de essentiële kenmerken van begeleiding, coaching en counseling. Het onderzoek bestond uit een literatuurstudie en een kleinschalig empirisch onderzoek. Voor de literatuurstudie werd gekozen voor de Westers Angelsaksische literatuur zoals die voornamelijk werd voorgeschreven als leesstof voor de colleges. Daarnaast bleek dat zoekitems op internet voor wetenschappelijke artikelen en boeken over coaching en counseling vooral resulteerden in deze literatuur.

De literatuurstudie richtte zich in eerste instantie op de vraag : Wat is begeleiding? En om hierop een onderbouwd antwoord te geven diende er eerst een meetmodel te worden ontwikkeld.

Om de essentiële kenmerken van coaching en counseling als begeleidingsvormen met elkaar te kunnen vergelijken werd een conceptueel model ontwikkeld op basis van 4 coördinaten uit een studie van Bert Ketelslegers en Herman Baert. Die coördinaten waren:

- kijk op de mens
- doelorëntaties
- interventiestrategieën
- werk en handelingsprincipes

Vanuit die 4 coördinaten werden 7 conceptuele thema's gevormd die bij elkaar een construct vormen voor 'begeleiding'. Deze thema's waren:

- de klanttypering
 - wat zijn essentiële kenmerken voor de klant die behoefte aan begeleiding heeft?
 - wat kenmerkt de hulpvraag?
- het focus van de begeleider
 - waar richt de begeleider zich op als professional in begeleiding?
- het mensbeeld
 - welk mensbeeld heeft de cliënt?
 - welk mensbeeld heeft de begeleider?
- de aard van de relatie
 - wat typeert de relatie tussen klant en begeleider?
- de aard van het proces
 - hoe ziet een begeleidingproces eruit?
- de kernactiviteiten
 - wat voor kernactiviteiten spelen zich af in een begeleidingstraject?
- de expertise van de begeleider
 - wat voor expertise dient de professionele begeleider te hebben.

Per thema werd gezocht naar essentiële kenmerken en deze werden in een matrix geplaatst voor vergelijking. Vervolgens werd per thema studie gedaan naar de essentiële kenmerken van coaching en counseling.

Voor counseling werd vooral gelezen in de boeken van o.a. Sam Gladding, Carl Rogers, John McLeod en wederom Gerard Egan terwijl voor coaching Astrid Schreyogg, John Whitmore, Stober & Grant, James Flaherty, Joseph O'Connor e.a. de wijsheid boden. Telkens werd per thema gezocht naar relevante tekst. De gegevens die daaruit kwamen werden zowel met elkaar als met de indicatoren van het 'begeleidingshoofdstuk' vergeleken.

Aanvullende interviews

Na de literatuurstudie werd een kleinschalig empirisch onderzoek opgezet. Als methodiek werd gekozen voor semigestructureerde interviews onder Nederlandse professionals in coaching en counseling. De vragenlijst bestond uit open vragen die informeerden naar de beleving van de professional t.a.v. essentiële kenmerken van de 7 genoemde thema's. Daarnaast werd de mogelijkheid gegeven om een algemene visie te geven op het onderscheid tussen coaching en counseling.

Voor dit onderzoek werden 3 coaches en 3 counselors gekozen. De criteria voor de respondenten waren o.a. een professionele loopbaan van meer dan 5 jaar; aangesloten zijn bij een relevante beroepsorganisatie en een actief aantoonbare beleid in het bevorderen van de professionele

ontwikkeling van het beroep. Hiervoor werd gericht gezocht binnen bestuursomgevingen en opleidingen.

Tenslotte werden de belevingen van de professionals vergeleken met de bevindingen uit de literatuurstudie. Dit om een beeld te krijgen van de verhouding tussen theorie en praktijkbeleving inzake de essentiële kenmerken van coaching en counseling als begeleidingsvormen.

Counseling meer therapeutisch karakter

De verschillen in essentiële kenmerken tussen coaching en counseling vertalen zich hoofdzakelijk in de vergelijking tussen literatuur en de wijze waarop die gereflecteerd wordt in de beleving van de Nederlandse professional. Het thema wat in onderscheidend eruit springt is, in zowel literatuur als praktijk, de klanttypering en de daarbij behorende hulpvraag. Daarbij is in coaching vooral sprake van arbeidsgerelateerde en extrinsieke hulpvragen terwijl voor counseling het meer vragen met een intrinsiek karakter betreft. De hulpvraag in counseling heeft een iets meer therapeutisch karakter dan in coaching. De literatuur is hierin meer specifiek en gedetailleerder dan de praktijk. Over het 'niet klinische' karakter van de klant bestaat consensus. Er is geen sprake van 'ziekte' of van 'patiënt zijn'.

De thema's: mensbeeld, relatie, kernactiviteiten en proces vertonen in essentiële kenmerken veel overeenkomsten. Ook hier biedt de literatuur meer detail dan de beleving van de professionals. De verschillen die er zijn betreffen voornamelijk segmenten uit een gedetailleerde inhoud.

Wat werkt is goed

Het onderzoek legt een spanningsveld bloot tussen de gebruikte Angelsaksische West Europese literatuur en de praktische beleving van essentiële kenmerken van coaching en counseling onder de professionals in Nederland.

Dit spanningsveld kenmerkt zich in de manier waarop de Nederlandse professional 'zijn theorie' beleeft en toepast. De huidige opleidingen impliceren vaak de genoemde literatuur wat zou kunnen betekenen dat de coach/counselor een kennisstructuur ontwikkeld van waaruit hij/zij conform de theorie kan handelen.

Echter, in de praktijk blijkt dat theorie en handelingswijzen nauwelijks met elkaar significant zijn verbonden. De practitioner werkt veelal vanuit een breed spectrum aan kennis maar nauwelijks binnen slechts een (1) bepaalde benadering. Alle methoden en technieken worden bij wijze van spreken door elkaar, holistisch dan wel eclecticisch gepraktiseerd zonder dat er sprake is van een gerichte onderbouwing in relatie tot de hulpvraag. 'Wat werkt is goed!' is geen algemeen credo maar de indruk ervan wordt gewekt.

Meer onderzoek is nodig

De resultaten van het onderzoek bieden aanleiding tot verder onderzoek naar meer gedetailleerde indicatoren van de essentiële kenmerken binnen de afzonderlijke thema's om te komen tot een nog betere conceptualisering van coaching en counseling. Verdieping in de essentiële kenmerken van coaching en counseling vormt het draagvlak voor nieuwe meetmodellen die een surplus zijn voor Evidence Based Coaching.

Aan de hand van de 7 thema's en aangevuld met een thema 'effecten' zou onderzoek kunnen worden gedaan naar indicatoren die een wetenschappelijke onderbouw vormen voor de relatie tussen klanttypering/hulpvraag/mensbeeld, de gerichtheid, de relatie, het proces, de kernactiviteiten en de expertise. Bij elkaar het construct voor begeleiding en daarin coaching en counseling in het bijzonder.

Dat biedt niet enkel de mogelijkheid om begeleiding 'evidence based' te maken maar tevens meer duidelijkheid in een werkwereld waarin coaching nog steeds wordt beschouwd als een containerbegrip en counseling nauwelijks bekend is.

Literatuur

- Coenen, B. (2003). *Een onderzoek naar de ontwikkelingen van supervisie in Nederland*. Soest: Nelissen.
- Coenen, B. (2005). *Humanisering van begeleiding*. Soest: Nelissen.
- Coenen, B., & Meijers, S. (2003). *Begeleidingskunde, Comprehensive Coaching*. Soest: Nelissen.
- Egan, G. (2004). *Deskundig Hulpverleners*. Assen: Koninklijke van Gorcum bv.
- Gladding, S. T. (2009). *Counseling; A Comprehensive Profession*. London: Pearson Education.
- McLeod, J. (2003). *An Introducing to Counseling*. Berkshire: Open Universal Press.
- O'Conner, J. (2007). *How Coaching Works*. London: A&C Black Publishers.
- Palmer, S., & Whybrow, A. (2007). *Handbook of Coaching Psychology*. East Sussex: Routledge Taylor and Francis Group.
- Schreyogg, A. (1997). *Coaching; een inleiding voor praktijk en opleiding*. Amsterdam: Addison Wesley Longman Nederland BV

Frans van der Gouw